

**Un eseu, hai să-i zicem așa, într-un fel distins,
un eseu polemic și mai mult decât polemic,
ofensiv, arțăgos, fără a fi și neplauzibil
sau neconvingător...**

Scrisoare din Paris

Un ardent nostalgic

Un eseu, hai să-i zicem așa, într-un fel distins, un eseu polemic și mai mult decât polemic, ofensiv, arțăgos, fără a fi și neplauzibil sau neconvingător : Dominique Lecourt, *Les piètres penseurs*, Flammarion, 1999 – o răfuială în toată regula, cu mai toți confrății filozofi sau profesori ca și el de filozofie – ai acerbului autor, nevrând sau neizbutind – și de ce ar face-o? – să-și stăpânească enervarea...

Cine este polemicul autor, așa se obișnuiește, o prezentare, oameni suntem... Filozof, mai curând, căci nu-i chiar același lucru, profesor de filozofie la Universitatea Denis Diderot, născut îndată după război, a scris mai multe cărți, despre unele am dat seama, discipol al lui Gaston Bachelard, ceea ce deloc nu l-a împiedicat să fie, ca tot omul tânăr, stângist și așa mai departe – cărți serioase, nici vorbă, *Epistemologia istorică a lui Bachelard* (1969), *Dizidență sau revoluție* (1978), *Împotriva fricii* (1990), *America între Biblie și Darwin* (1992) – să zicem că e destul, deși mai sunt și alte titluri, apetisante unele, mai puțin altele...

Ca să simplificăm lucrurile, și uneori e mai bine așa, Dominique Lecourt este un admirator al marilor oameni, al marilor gânditori afirmați în exaltanta vreme a studentiei sale, de la Bachelard la Althusser, de la Gilles Deleuze la Derrida – și un foarte morocânos contemporan al bieților săi – „piêtres” – contemporani... Evident e, nu de aceeași factură, nici de aceeași talie ca *Les Maîtres penseurs*. Cei de mai demult, cei uitați sau desconsiderați de ingrații lor urmași...

Din prologul cărții: „Generația anilor șazeci: gânditori îndrăzneți, pornind de la această idee simplă că pentru a schimba lumea, trebuie mai întâi s-o gândești, și că pentru a o gândi în profunzime, trebuie să vrei și să o schimbi. Moștenitori ai unei mari tradiții, cei mai politici dintre ei înscrisau această idee în perspectiva Revoluției.”

„Acești gânditori își impuseseră radicalitatea în asemenea măsură încât adversarii lor, prin reacție, au reanimat o virulentă concepție a contra-revoluției.”

Un ardent nostalgic, așadar, Dominique Lecourt, al vremii când era tânăr și fericit, fericit de atâta efervescență intelectuală și politică și frematând de entuziasm față de profesorii inovatori, ghizii spirituali de pe atunci, din anii șazeci, astăzi cam

nesocotiți de o generație cumișită, dar care, iată, nu ezită să exalte, ipocrit, în opinia sa, anul de grație '68, luna mai. „În Franța de la începutul anilor '60, cuvântul «conservator» trecea drept un cuvânt cenușiu, tipic britanic, străin limbajului nostru politic. Liberalismul avea reputația de a fi ceva american și de altfel din alt secol – încă nu se presimțea vreun Reagan posibil. Social-democrația, bună era doar pentru Germania Federală și pentru țările scandinave. Pe scurt, era o vreme în țara asta, când nu se agreea apa caldută. Cea în care ne scaldăm astăzi.”, conchide autorul, cu acel – ce-i este propriu – energic dezgust.

Mai departe e încă mai rău: „E socotit suspect, potențial periculos sau virtualmente delirant, orice intelectual care pretinde să-și lege gândirea de un proiect ce ar viza să schimbe societatea. Nu trec drept respectabili decât experții – de toate genurile. În primul rang al cărora perorează de zor economiștii și politologii. Specialiști în previziuni totdeauna dezmințite de fapte, ei își flutură ale lor statistici – ca și cum de o adevărată gândire ar fi vorba. N-ai să auzi vreodată vreoa vorbă de scuză pentru erorile facute, atâtea.”

Onorabilii și respectabilii, cumiștii și cumișteii, au luat locul adevăraților gânditori, un Bachelard, un Foucault, un Deleuze – cam asta spune aprigul – și nu puțin simpaticul în a sa ferveora scârbită – autor.

Împingându-i în condescendență uitare și speculându-le erorile, reale – un Foucault, de pildă, cu a sa slăbiciune pentru revoluția iraniană, un Lacan și un Barthes, cu a lor slăbiciune pro-chineză – cei ce li s-au substituit își îngroașă onorabila voce – de experți, de statisticieni, de politologi, de economiști, de oameni serioși ; care, ei, așazicând, blindați în certitudinile lor, ar avea mai puține șanse să greșească, să se înșele, deși ce mai greșesc și se înșeală la tot pasul... Dominique Lecourt, cum spun francezii, nu-și ține limba în buzunar – și asta e ceva, indiferent că-l aprobi sau nu.

Zice așadar: „Succesul termenilor pragmatism, realism, mereu pe buzele tuturor este chiar semnul demisiei intelectuale a societății în care trăim...”